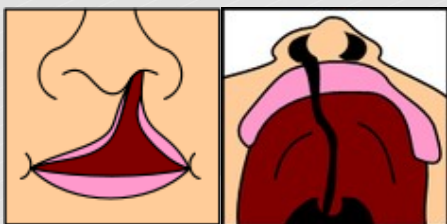

بیمارستان امتیاز و فوریت های جراحی
شهید رجایی

شکاف لب، شکاف کام و مراقبت های مهم قبل و بعد از عمل

تهیه کننده: فاطمه عباسپور

سوپروایزر آموزش سلامت

تاریخ تهیه: پاییز ۱۳۹۴

تاریخ بازبینی چهارم: پاییز ۱۴۰۱

نایند کننده علمی: جناب آقایان دکتر دانسته

متخصصی و جراح فک و صورت

Edup-pam-39-03

خدمات گفتار درمانی مداوم و پیگیری برای دستیابی به تکلم صحیح ضروری است.

متعاقب جراحی، والدین عزیز میتوانند کودک خود را در جهت استفاده از لغات ساده؛ جویدن و بلع مکرر سوق دهند.

از آن جایی که گاهی شکاف لب و شکاف کام نشان دهنده بیماری های پنهان خطرناکی است بررسی کامل این کودکان در دوران نوزادی حیاتی است.

نشانی: شیراز-بلوار چمران-جنب بیمارستان چمران- بیمارستان حاج محمد اسماعیل امتیاز و مرکز فوریت های جراحی شهید رجایی

شماره تلفن جهت پاسخگویی به سوالات: ۳۶۳۶۴۰۰۱

سایت: WWW.rajaehosp.ac.ir، لینک راهنمای مراجعین

منبع: بیماری های نوزادان نلسون ۲۰۱۸

با استفاده از نرم افزار بارکد خوان از طریق تلفن همراه می توانید فایل متنی پمفلت را دانلود نمایید

- استفاده از دهان شویه و رعایت بهداشت دهان
- استفاده از پماد آنتی بیوتیک در خط بخیه روی صورت
- قرار دادن کودک در وضعیت نیمه نشسته

مراقبت های بعد از عمل شکاف کام:

- در این جا کودک بر عکس شکاف لب، روی شکم به منظور جلوگیری از ورود غذا به ریه قرار داده میشود.
- شروع تغذیه با سرنگ یا فنجان یا یک لوله بینی - معده ایی. به محض هوشیاری تا یک هفته فقط رژیم غذایی تمام مایع و سپس تا حداقل دو هفته رژیم غیر جویدنی (در شکاف های دو طرفه ۵ هفته استفاده شود) استفاده شود.
- به هیچ عنوان هیچ وسیله ایی مانند درجه حرارت، قاشق، نی و... وارد دهان کودک نشود.
- مهار کردن حرکات کودک
- عدم استفاده از غذاهای سفت تا زمان دستور جراح

والدین عزیز

در همه کودکان مبتلا به شکاف لب و کام والدین باید مراقب عفونت های پیاپی گوش میانی باشند و برای درمان آن اقدام سریع نمایند. برخی از آن ها به چند مرحله جراحی نیاز خواهند داشت. به دلیل خطر زیاد عفونت گوش؛ آزمایشات شنوایی سنجی به طور مکرر انجام شود.

جلوگیری و درمان فوری عفونت های تنفسی اهمیت زیادی دارد.

حداقل تا دو هفته از دمیدن داخل بینی خودداری شود.

شکاف لب، شکاف کام:

شاید چهره آشنای کودکان را به خاطر بیاورید که روی لبشان، آثار بخیه بر جای مانده از یک جراحی، شما را به یاد واژه لب شکری می اندازد. درز لب در هفته ۵ یا ۶ پس از لقاح و در ناحیه کام در هفته ۱۰ جنینی بسته می شود. اختلال در بسته شدن این درزها در این زمان، به شکاف های لب و کام منجر میشود.

علل:

ژنتیکی:

داشتن والدین یا خویشاوندانی با این نقص یا سن بالای مادر

محیطی:

اعتیاد به سیگار - مصرف مشروبات الکلی - کمبود ویتامین A و اسید فولیک - دیابت مادر و تغذیه نامناسب مادر - مصرف بعضی از دارو ها در زمان حاملگی - استرس و مشکلات عصبی مادر در زمان حاملگی. این بیماری در سونو گرافی های قبل از تولد قابل تشخیص میباشد.

پیشگیری:

گذراندن یک بارداری سالم، عدم مصرف سیگار و مشروبات الکلی و تغذیه مناسب مادر هنگام بارداری.

عوارض و مشکلات:

- مشکلات تغذیه ای: به دلیل ورود شیر به حفره بینی و مجاری
- مشکلات تنفسی در هنگام تغذیه
- مشکلات شنوایی و عفونت های گوش میانی
- اختلالات گفتاری: به دلیل شکاف باز بین بینی و دهان این کودکان در ادا کلمات دچار مشکل بوده و حروف به صورت تو دماغی و نامفهوم بیان میگردند.
- ناهنجاری های دندان و فکی
- مشکلات روحی و روانی
- اختلال در فرم ظاهری و عملکرد بینی
- اختلال در رشد فک در آینده
- بعضی از این کودکان همزمان مبتلا به بیماری های مادرزادی قلب هستند که بایستی بررسی شوند.
- این کودکان به دلیل بدشکلی ظاهری و گاهی اشکال در گفتار دچار عدم اعتماد به نفس و مشکلات روحی میگردند.

درمان:

عموما درمان اولیه و اصلی در این ناهنجاری مادرزادی جراحی میباشد. ممکن است از یک جراحی ساده بستن شکاف لب تا چندین عمل پیچیده و تکمیلی بستن کام ادامه یابد.

درمان های ثانویه مانند بر طرف کردن مشکلات گفتاری، عفونت های گوش، مشکلات دندانی و روانی فرد توسط یک تیم متشکل از جراح کودکان، متخصص گوش و حلق و بینی، دندان پزشک و ارتودنتیست، گفتار درمان، روان پزشک و پرستار انجام میپذیرد.

چند توصیه مهم هنگام تغذیه:

- ❖ تغذیه شیر خوار باید در حالت نشسته و با سر پستانک های خاص این نوزادان انجام شود. در مواردی می توان از سرنگ دارای پوآر برای تغذیه استفاده کرد.
- ❖ تشویق به آروغ زدن پس از شیر خوردن برای تسهیل هضم غذا و خروج هوای بلعیده شده هنگام شیر خوردن
- ❖ نوشاندن آب پس از خوردن شیر جهت تمیز شدن دهان و شکاف کام و جلوگیری از عفونت های ثانویه
- ❖ افزایش دفعات تغذیه و کاهش مقدار شیر در هر نوبت
- ❖ شیر خوار به خوابیدن به پشت یا به پهلو عادت داده شود زیرا بعد از عمل شکاف لب تا مدتی شیر خوار نمی تواند روی شکم بخوابد.

توصیه های بعد از جراحی ترمیمی شکاف لب:

- حمایت و حفاظت از ناحیه عمل
- مهار کردن حرکات زبان و لب کودک برای جلوگیری از فشار به ناحیه عمل جراحی
- استفاده از مایعات صاف شده